

Anmälan mot Kronofogdemyndigheten angående handläggning av mål om betalningsföreläggande rörande samma fordran vid två olika kontor

Bakgrund

I ett i detta ärende avgivet yttrande har Kronofogdemyndigheten lämnat följande redogörelse.

Den 10 augusti 2007 inkom två stycken ansökningar om betalningsföreläggande mot AA till Kronofogdemyndigheten. Den ena ansökningen, som inkom till Östersund, överlämnades till enheten för summarisk process i Gävle för vidare handläggning (21-99001-07) och den andra ansökningen inkom till, och handlades vid, enheten i Visby (01-126700-07).

Vardera enheten skickade därefter ut ett föreläggande till AA. Föreläggandet från Gävle bestreds av AA varefter ärendet på begäran av sökanden överlämnades till Norrtälje tingsrätt. Något bestridande inkom däremot inte till Visby varför ett utslag meddelades den 6 september 2007. Dagen därpå överfördes utslaget maskinellt till Mellersta indrivningsavdelningen för verkställighet. Den 11 september 2007 inkom AA med en ansökan om återvinning av utslaget.

Norrtälje tingsrätt beslutade den 12 september 2007 om inhibition i målet. Trots att inhibitionsbeslutet inregistrerades i utsköknings- och indrivningsdatabasen började målet (U 145084-07/2110) att handläggas, bland annat skickades det ut förfrågningar om banktillgodohavanden och inkomstförhållanden. Några verkställighetsåtgärder i övrigt vidtogs dock inte.

Anmälan

AA klagade hos JO på att det var möjligt att lämna in flera ansökningar om betalningsföreläggande rörande samma sak till flera av Kronofogdemyndighetens kontor. Hon anförde bl.a. att hon hade bestridit ett föreläggande. När hon därefter nåddes av ytterligare ett föreläggande uppfattade hon det enbart som en påminnelse om det första. Hon ifrågasatte att Kronofogdemyndigheten inte har ett gemensamt register över ansökningar om betalningsföreläggande.

I en komplettering till anmälan klagade AA på att Kronofogdemyndigheten hade inlett handläggningen av ett mål om utmätning, trots att Norrtälje tingsrätt förordnat om inhibition (jfr ovan under Bakgrund).

Utredning

Från Kronofogdemyndighetens kontor i Visby inhämtades vissa uppgifter om målens handläggning. Det framkom därvid bl.a. att det inte finns något centralt register över ansökningar om betalningsföreläggande.

Kronofogdemyndigheten anmodades härefter att yttra sig över AA:s anmälan med komplettering. I remissvaret anförde Kronofogdemyndigheten – kronodirektören BB – följande.

Bedömning

Den 1 juli 2006 inrättade riksdagen en ny rikstäckande – och från Skatteverket fristående – Kronofogdemyndighet, se lagen (2006:671) om inrättande av Kronofogdemyndigheten. I samband därmed upphävdes forumreglerna i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (6-8 §§). Var ansökningarna rent faktiskt handläggs i riket är därefter en intern organisatorisk fråga för Kronofogdemyndigheten.

Av 21 § lagen om betalningsföreläggande och handräckning framgår att en ansökan ska avvisas om den avser en åtgärd som inte omfattas av lagen eller om det finns något annat hinder mot att ansökningen tas upp. Med det senare avses bland annat litispensens och res judicata, jfr även 13 kap. 6 § och 17 kap. 11 § rättegångsbalken. De nämnda typerna av rättegångshinder är sådana som rätten – och därmed också Kronofogdemyndigheten inom ramen för den summariska processen – skall iaktta ex officio. Med hänsyn till antalet ansökningar (ca 900 000 per år) är det dock givetvis svårt, för att inte säga omöjligt, för Kronofogdemyndigheten att känna till i vad mån sådana förhållanden föreligger. Det måste därför i allmänhet läggas på svaranden att invända även beträffande sådana absoluta rättegångshinder, se Häggman m.fl., Betalningsföreläggande och handräckning – En kommentar, 6:e upplagan, sid. 84 ff.

Enligt myndighetens uppfattning är det inträffade givetvis beklagligt men hade med nuvarande datastöd inte kunnat förhindras med mindre än att handläggaren i Visby gjort en manuell kontroll av vilka mål svaranden hade inregistrerade. Något som skulle vara ogörligt med hänsyn till mängden mål inom den summariska processen. För att en dylik ”dubbelansökning” skall kunna upptäckas krävs därför i princip att båda ansökningarna handläggs mer eller mindre samtidigt av samma handläggare.

Det kan också noteras att enheten för summarisk process i Visby dementerade utslaget hos kreditupplysningsföretagen så snart det hela uppdagats.

Att förfrågningar skickats ut från Mellersta indrivningsavdelningen trots att inhibition meddelats av Norrtälje tingsrätt är även det givetvis mycket beklagligt. Myndigheten kan dock konstatera att det inträffade inte beror på något systematiskt fel vid handläggningen av inhibitionsbeslut utan enbart på att en enskild handläggare gjort ett misstag. Det noteras också att avdelningen trots detta sett över sina rutiner med anledning av det inträffade.

AA kommenterade Kronofogdemyndighetens remissvar.

Bedömning

Målet om betalningsföreläggande

Av utredningen framgår att sökanden i målet om betalningsföreläggande gav in ansökningar gällande samma sak till två av Kronofogdemyndighetens kontor. Båda dessa ansökningar kom därefter att tas upp till handläggning på olika platser i landet. Sedan svaranden hade bestridit den ena ansökningen överlämnade Kronofogdemyndigheten det målet till tingsrätt medan det andra målet ledde till att ett utslag meddelades.

När en situation som denna uppkommer föreligger rättegångshinder (jfr 13 kap. 6 § och 17 kap. 11 § rättegångsbalken), varför Kronofogdemyndigheten, om förhållandet hade uppmärksammats, med stöd av 21 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning borde ha avvisat den ena ansöknings. En sådan åtgärd hade kunnat ske ex officio, dvs. utan yrkande eller påpekande av part.

Med tanke på verksamhetens omfattning torde det dock, som Kronofogdemyndigheten också har anfört i sitt remissvar, i praktiken ankomma på svaranden att göra de invändningar som kan bli aktuella i ett mål om betalningsföreläggande, således även vad gäller rättegångshinder av olika slag. Det föreligger således i detta avseende ingen skillnad mot vad som gällde när mål inom den summariska processen handlades av de tidigare regionala eller lokala kronofogdemyndigheterna eller – ännu tidigare – av tingsrätterna. Det finns mot denna bakgrund inte anledning för mig att rikta någon kritik mot Kronofogdemyndigheten.

En annan sak är givetvis att det inträffade är olyckligt, något som Kronofogdemyndigheten också har konstaterat. Jag förutsätter emellertid att Kronofogdemyndigheten inför framtida förändringar i sitt IT-stöd beaktar de problem som framkommit i detta ärende.

Målet om utmätning

Av utredningen framgår att Kronofogdemyndigheten påbörjade handläggningen av utmätningmålet, bl.a. genom att skicka ut vissa förfrågningar, trots att Norrtälje tingsrätt hade förordnat om inhibition. Även om Kronofogdemyndigheten inte vidtog några ytterligare exekutiva åtgärder är jag kritisk till det inträffade.

Ärendet avslutas.